

Oikeusministeriö
kirjaamo.om@gov.fi

Sisäministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rikoslain 17 ja 20 luvun muuttamisesta

Yleistä

Oikeusministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rikoslain 17 ja 20 luvun muuttamisesta. Esityksessä raakaa väkivaltaa esittävän kuvamateriaalin hallussapito säädettäisiin rangaistavaksi ja lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidolle säädettäisiin törkeä tekemuoto. Törkeän tekemuodon säätäminen ankaroitaisi lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidon rangaistuksia. Ehdotetuilla rikoslain muutoksilla toteutetaan hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan hallitus tiukentaa CAM- eli Child Abuse -materiaalia koskevaa sääntelyä vakavien rikosten uhreina olevien lasten suojelemiseksi.

Sisäministeriön lausunto asiassa

Sisäministeriö pitää hallituksen esityksen luonnoksessa esitetyjä muutoksia ja tavoitteita kannatettavina. Raakaa väkivaltaa esittävän kuvan tai kuvatallenteen hallussa pitäminen ei edes pieneen lapseen kohdistuvana ole nykyisen rikoslainsäädännön mukaan rangaistavaa. Tätä voidaan pitää epäjohdonmukaisena ottaen huomioon, että lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapito on laissa rangaistava teko.

Sisäministeriö pitää kannatettavana väkivaltakuvausten kriminalisoimisen rajaamista kaikkein raaimpaan väkivaltaan. Kriminalisoimisesta säädettäessä on luonnoksesta ilmenevällä tavalla olennaista huolehtia sananvapauden turvaamisesta, jolloin esimerkiksi uutisissa ja elokuvissa esitettävien väkivaltakuvausten hallussa pitäminen ja levittäminen rajautuisivat kriminalisoinnin soveltamisalan ulkopuolelle. Sisäministeriö pitää yhtä lailla tärkeänä, että mahdollisten rikosasiassa todisteena käytettävien ja säilytettävien väkivaltakuvausten hallussapito olisi sallittua. Todisteena säilyttämiseen saat-
taa liittyä näyttökysymyksiä säilyttämisen tarkoituksiperästä tilanteissa, joissa väkivaltakuvaus löytyy yksityishenkilön hallusta.

Sisäministeriö pitää perusteltuna sitä, että raajan väkivallan käsite on luonnoksessa sidottu rikoslain 17 luvun 17 §:n 1. momenttiin, jossa tarkoitettulla tavalla raakana voidaan esitöiden mukaan pitää muun muassa vakavanlaatuisia ihmisen henkeen tai terveyteen kohdistuvaa tekoa, eläimeen kohdistuvaa väkivaltaa, sadistista pahoinpitelyä, kiduttamista tai silpomista.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
SisäministeriöKäyntiosoite
Besöksadress
OfficePuhelin
Telefon
TelephoneFaksi
Fax
Faxs-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internetPL 26
00023 ValtioneuvostoKirkkokatu 12
Helsinki0295 480 171
+358 295 480 17109 160 44635
+358 9 160 44635kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

Kuten luonnoksesta ilmenee, lasten pahoinpitelykuvauksia tuotetaan ja levitetään kansainvälisesti jatkuvasti enemmän ja niitä käytetään myös seksuaaliin tarkoituksiin. Älylaitteiden ja internetin lisääntymisen takia väkivaltakuvaukset leviävät helposti ja hyvin laajasti. Sisäministeriö korostaakin sitä, että useissa Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa veloitetaan suojelemaan lapsia seksuaaliselta, ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta ja kriminalisoimaan lasta seksuaalisesti esittävän materiaalin hallussapito ja levittäminen. Vaikkakaan Suomea sitovat EU-oikeudelliset ja kansainväliset velvoitteet eivät nimenomaisesti edellytä säätämään lasta seksuaalisesti esittävän materiaalin hallussapidolle törkeää tekemuotoa, korottamaan rangaistuksia tai säätämään väkivaltakuvauksen hallussapitoa rangaistavaksi, pitää sisäministeriö hallituksen esityksen luonnoksessa esitetyjä muutoksia kannatettavina ja perusteltuina huomioiden perustuslain 22 §:n mukainen julkisen vallan vastuu perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien turvaamisen toteutumisesta ja YK:n yleissopimuksessa lapsen oikeuksista (SopS 60/1991) ilmenevä lapsiin kohdistuva erityinen suojan tarve.

Lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidon törkeän tekemuodon rangaistusseuraamukseksi on luonnoksessa ehdotettu vankeusrangaistusta 4 kuukaudesta 4 vuoteen. Maksimirangaistus mahdollistaa esitutkintaviranomaisille myös salaisten pakkokeinojen käytön. Pakkokeinojen käyttöalan laajentumisella sekä uusien rangaistussäännösten lisäämisellä rikoslakiin voidaan olettaa olevan jonkin verran poliisia työllistävä vaikutus. Sisäministeriö yhtyy luonnoksessa esitettyyn näkemykseen siitä, että tämä vaikutus lienee vähäinen.

Sisäministeriöllä ei ole muuta lausuttavaa.

Poliisijohtaja

Stefan Gerkman

Poliisitarkastaja

Arto Hietanen

Jakelu OM Oikeusministeriö

Tiedoksi OM KRO Rikosoikeus, Kristiina Koivukari

VN/24194/2023-SM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: